

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

ÖZEL GÜVENLİK VE KORUMA PROGRAMLARI AKADEMİK PERSONELİ SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI ADINA NELER YAPIYOR?

WHAT DOES THE ACADEMIC STAFF OF PRIVATE SECURITY AND PROTECTION PROGRAMS DO FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS?

Öğr. Gör. Mertcan ARITÜRK¹

Öğr. Gör. Latif GÖKALP²

ÖZ

Yükseköğretim kurumları; eğitim, öğretim, araştırma ve toplumsal katkı yoluyla Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine yönelik hayati bir rol oynamaktadır. Üniversitelerde görev yapan öğretim elemanları da çeşitli bilimsel faaliyetler ve projeler aracılığıyla bu sürece katkı sağlamaktadır. Ülkemizde Özel Güvenlik ve Koruma ön lisans programlarında çalışan öğretim elemanlarının, SKA'lar kapsamında yaptıkları akademik faaliyetleri ve bu faaliyetlerin eğilimlerini tespit etmek araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden belge incelemesi (doküman analizi) yöntemi kullanılmış ve elde edilen veriler betimsel analiz yoluyla değerlendirilmiştir. Çalışmada maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmış ve on iki Özel Güvenlik ve Koruma ön lisans programı seçilerek burada görev yapan 46 öğretim elemanının 152 bilimsel yayını SKA kapsamında incelenmiştir. Çalışmada; en çok bilimsel faaliyetin Adıyaman Üniversitesi (57), Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi (22) ve Yozgat Bozok Üniversitesi (20) tarafından yapıldığı tespit edilmiştir. Bahsi geçen yayınların SKA3 Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam, SKA11 Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar ve SKA10 Eşitsizliklerin Azaltılması üzerine yoğunlaştığı, programlardaki öğretim elemanlarının cinsiyet dağılımında %82,60 oranla 38 erkeğin olduğu ve toplam bilimsel çalışmanın 139'unu gerçekleştirdikleri, doktoralı öğretim elemanlarının en çok yayını yaptığı belirlenmiştir. Araştırmada, SKA farkındalığının ve akademik yayınların çeşitliliğinin artırılması ile kurumsal sürdürülebilirliğe ilişkin üniversite politikalarının güçlendirilmesinin gerekliliğine vurgu yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik Kalkınma Amaçları, Özel Güvenlik ve Koruma Programı, Akademik Personel, Üniversite, Akademik Yayın.

JEL Sınıflandırma Kodları: O10 , I20, Z19.

ABSTRACT

Higher education institutions play a vital role in achieving the Sustainable Development Goals (SDGs) through education, teaching, research, and community contribution. Faculty members at universities also contribute to this process through various scientific activities and projects. The main objective of the study is to identify the academic activities and trends within the scope of the SDGs carried out by faculty members working in associate degree programs in Private Security and Protection in Türkiye. The research utilizes the document analysis method, a qualitative research method, and the data obtained are evaluated through descriptive analysis. Maximum diversity sampling is used, and 152 scientific publications of 46 faculty members from twelve associate degree programs in Private Security and Protection are examined within the scope of the SDGs. The study found that the highest number of scientific activities are carried out by Adıyaman University (57), Van Yüzüncü Yıl University (22), and Yozgat Bozok University (20). The study reveals that the publications focused on SDG3 Healthy and Quality Life, SDG11 Sustainable Cities and Communities, and SDG10 Reducing Inequalities; that 82.6% (38) of the faculty members in these programs are male; and that they conduct 139 of the total scientific studies, with doctoral-level faculty members having the most publications. The research emphasizes the need to increase awareness of the SDGs and the diversity of academic publications, as well as to strengthen university policies related to institutional sustainability.

Keywords: Sustainability Development Goals, Private Security and Protection Programs, Academic Staff, University, Academic Publication.

JEL Classification Codes: O10 , I20, Z19.

¹ Yozgat Bozok Üniversitesi, Şefaati Meslek Yüksekokulu, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, Türkiye, mertcan.aritürk@gmail.com

² Yozgat Bozok Üniversitesi, Şefaati Meslek Yüksekokulu, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, Türkiye, latif.gokalp@yobu.edu.tr

GENİŞLETİLMİŞ ÖZET

Amaç ve Kapsam:

Bu araştırmanın amacı, Türkiye'deki üniversitelerde Özel Güvenlik ve Koruma ön lisans programlarında çalışan öğretim elemanlarının BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları çerçevesindeki faaliyetlerini ve bu faaliyetlerdeki eğilimleri belirlemektir. Bu temel amaç doğrultusunda, araştırma belirtilen sorular doğrultusunda yürütülmüştür. Bu sorular: örneklem olarak seçilmiş olan Özel Güvenlik ve Koruma Programları tarafından Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları çerçevesinde kaç akademik faaliyet yürütülmektedir? Yürütülen bu akademik faaliyetler, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları 2030'un 17 ana hedefinden hangilerine yöneliktir? Akademik personelin cinsiyetine göre akademik faaliyetlerin dağılımı nedir? Bahsi geçen programlardaki akademik personelin eğitim seviyesine göre akademik faaliyetlerin dağılımı nedir?

Yöntem:

Bu çalışmada, nitel araştırma desenlerinden olan belge analizi yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yaklaşımı; genel olarak bireylerin yazılı ve sözlü anlatımları ile gözlemlenebilir davranışlarından elde edilen verilerin derinlemesine incelenmesine odaklanan bir araştırma türüdür (Taylor vd., 2016 Nitel araştırmalarda veri toplama süreci; gözlem, görüşme ve farklı türdeki yazılı ya da dijital dokümanların incelenmesini kapsamaktadır (Lune ve Berg, 2017; Merriam, 2013 Belge analizi, araştırma amacına uygun olarak seçilen basılı ya da elektronik belgelerin sistematik bir çerçevede incelenmesi ve değerlendirilmesine dayanan bir yöntemdir. Bu süreçte, diğer nitel veri analiz yaklaşımlarında olduğu gibi, verilerin dikkatli biçimde çözümlenmesi, yorumlanması ve anlamlandırılması yoluyla araştırma problemine ilişkin kapsamlı bulgulara ulaşılması amaçlanmaktadır (Bowen, 2009; Corbin ve Strauss, 2008; Rapley, 2007). Araştırma kapsamında kullanılan veriler; Birleşmiş Milletler tarafından yayımlanan 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri dokümanı, örneklem grubunda yer alan üniversitelerin özel güvenlik ve koruma programlarına ait resmî internet sayfaları ile bu programlarda görev yapan akademik personele ilişkin özgeçmiş ve yayın bilgilerini içeren AVESİS ve YÖK Akademik Bilgi Sistemlerinden elde edilmiştir. Belge analizi yoluyla toplanan verilerin çözümlenmesinde tanımlayıcı analiz tekniği kullanılmıştır. Tanımlayıcı analiz; ham verilerin araştırma soruları doğrultusunda düzenlenmesi, kategorilere ayrılması ve yorumlanarak daha anlaşılır bir yapıya kavuşturulmasını amaçlayan bir analiz yaklaşımıdır. Bu doğrultuda veriler, betimleyici bilgi üretmek amacıyla sistematik biçimde sınıflandırılmış ve analiz edilmiştir (Loeb vd., 2017).

Bulgular:

Söz konusu üniversitelerin özel güvenlik ve koruma programlarında çalışan öğretim elemanı sayısı; 8 kadın (%17,39) ve 38 erkek (%82,60) olmak üzere toplam 46'dır. Çalışma kapsamında gerçekleştirilen doküman analizinde, tablo olarak belirtileceği gibi; söz konusu 1. seviye bölgelerdeki Özel Güvenlik ve Koruma önlisans programlarında görev yapan öğretim elemanlarının özgeçmişlerine ve yayınlarına erişilmiştir. Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları kapsamında yürütülen 152 çalışmaya erişilmiştir. Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'ndan Kaliteli Eğitim kapsamında her bilimsel yayının değerlendirilmesi mümkündür; bu nedenle yapılan incelemede, SKA4 Kapsayıcı ve Kaliteli Eğitim hariç tutulmuştur. Yapılan incelemede Adıyaman Üniversitesi, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları çerçevesinde yürütülen 57 (%37,5) akademik çalışma ile birinci sırada yer almıştır. Özel Güvenlik ve Koruma programında çalışan akademik kadro, programın doğası gereği genellikle spor bilimleri alanında çalışmaktadır. Ayrıca, güvenlik alanında deneyimli personel ve sosyal bilimler alanında çalışan akademisyenlerden oluşmaktadır. Bu nedenle, yürütülen çalışmaların büyük çoğunluğu sürdürülebilir kalkınma hedefleri kapsamındaki SKA3 Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam'ı (35.8%) hedef alırken, güvenlik alanında deneyimli ve sosyal bilimler alanında çalışan akademisyenler tarafından yürütülen çalışmalarda faaliyetlerin özellikle SKA11 Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar (13.16%) ve SKA10 Eşitsizliklerin Azaltılması (11.52%), SKA5 Cinsiyet Eşitsizliği (9.87%) ve SKA8 İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme (9.46%) üzerinde yoğunlaştığı gözlemlenmiştir. Kadın akademisyenlerin (8) toplam akademik kadroya oranı %17,39'dur. Sürdürülebilir kalkınma hedefleri çerçevesinde yürütülen 152 çalışmanın 13'ü kadın akademisyenler tarafından gerçekleştirilmiş olup, bu oran %8,55'tir. 38 erkek (%82,60) akademisyen, akademik faaliyetlerin 139'unu (%91,44) gerçekleştirmiştir. Faaliyetlerin %65,13'ü doktora derecesine sahip akademisyenler tarafından gerçekleştirilmiş olup, bu da toplam akademik kadronun %34,78'ini oluşturmaktadır.

Sonuç ve Tartışma:

Bu çalışmada, toplam 46 (kırk altı) akademisyenin 152 (yüz elli iki) bilimsel yayını incelenmiştir. Bahsi geçen çalışmaların çoğunun SKA3 Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam ile ilgili olduğunu ortaya koyulmuştur. Ayrıca, Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar SKA11 ve Eşitsizliklerin Azaltılması SKA10 gibi sosyal sürdürülebilirlik ile ilgili konuların ön plana çıktığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte, Açlığı Sonlandırma SKA2, Temiz Su ve Sanitasyon SKA6 ve İklim Eylemi SKA13 gibi çevresel sürdürülebilirlik ile ilgili hedefler kapsamında çok az akademik faaliyet olması dikkat çekicidir. Bunun başlıca nedeni, özel güvenlik ve koruma programlarının doğası gereği çevre sorunlarından uzak bir program olmasıdır. Sonuçlar ve tartışmalar ışığında, çeşitli öneriler geliştirilebilecektir: Üniversitelerde Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri farkındalığı artırılabilir. Öğretim elemanlarının bu konudaki farkındalığını artırmak için çeşitli hizmet içi eğitim programları düzenlenebilir ve disiplinler arası işbirlikleri özendirilebilir. Özel Güvenlik ve Koruma programlarının Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına daha iyi entegre edilmesi için çeşitli faaliyetler yürütülebilir. Kadın akademik personelin Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına katılımı artırılabilir. Kadın öğretim elemanları bu yönde çalışmalara yönlendirilmeli ve cinsiyet dengesini sağlamak için gerekli teşvikler sağlanmalıdır.

EXTENDED SUMMARY

Purpose and Scope:

The aim of the study is to identify the academic activities and trends of academic staff working in Private Security and Protection associate degree programs at universities in Türkiye within the framework of the UN Sustainable Development Goals (SDGs). In line with this fundamental objective, the research is conducted according to the following questions: How many academic activities are carried out by the Private Security and Protection Programs selected as a sample within the framework of the United Nations Sustainable Development Goals? Which of the 17 main goals of Sustainable Development Goals 2030 are these academic activities directed towards? What is the distribution of academic activities according to the gender of the academic staff? What is the distribution of academic activities according to the educational level of the academic staff in the aforementioned programs?

Design/methodology/approach:

In the study, document analysis, one of the qualitative research designs, is employed. The qualitative research approach focuses on the in-depth examination of data derived from individuals' written and verbal expressions as well as observable behaviors (Taylor et al., 2016). In qualitative studies, data collection may be conducted through observation, interviews, and the analysis of various types of written or digital documents (Lune & Berg, 2017; Merriam, 2013). Document analysis is a method that involves the systematic examination and evaluation of printed or electronic materials selected in line with the purpose of the research. Similar to other qualitative data analysis approaches, this process requires careful analysis, interpretation, and meaning-making of the data in order to obtain comprehensive and holistic findings related to the research problem (Bowen, 2009; Corbin & Strauss, 2008; Rapley, 2007). The data used in the study are obtained from the United Nations 2030 Sustainable Development Goals document, the official websites of universities included in the sample that offer private security and protection programs, and the AVESİS and Council of Higher Education (YÖK) Academic Information Systems, which provide curriculum vitae and publication information of the academic staff working in these programs. The data collected through document analysis are analysed using the descriptive analysis method. Descriptive analysis aims to organize raw data in accordance with the research questions, categorize them, and interpret the findings in a way that facilitates clarity and understanding. In this context, the data are systematically classified and analysed to produce descriptive information (Loeb et al., 2017).

Findings:

The number of academic staff employed in the programs in question is 46; 8 of which is women (17.39%) and 38 men (82.60%). In the document analysis conducted within the scope of the study the resumes and publication information of academic staff (46 people) in the Private Security and Protection associate degree programs in the level 1 regions in question are accessed. 152 studies conducted within the framework of the UN Sustainable Development Goals are accessed. It is possible to evaluate every scientific publication within the scope of Quality Education, therefore, in the examination conducted; SDG4; Quality Education from the development goals is excluded. In the examination conducted, Adıyaman University ranks first with 57 (37.5%) academic studies conducted within the framework of the Sustainable Development Goals. The academic staff working in the Private Security and Protection program generally work in the field of sports sciences due to the nature of the program. In addition, it consists of experienced personnel in the field of security and academic staff working in the field of social sciences. For this reason, while the studies carried out are mostly aimed at SDG-3 Healthy and Quality Life within the sustainable development goals (35.8%), it is observed that in the studies carried out by academic staff who have experience in the security profession and who work in the field of social sciences, activities are especially concentrated on SDG-11 Sustainable Cities and Communities (13.16%) and SDG-10 Reducing Inequalities (11.52%), SDG-5 (9.87%) Gender Inequality, and SDG-8 (9.46%) Decent Work and Economic Growth. The ratio of the number of female academicians to the total academic staff is 17.39%. 13 of the 152 studies carried out within the framework of sustainable development goals are carried out by female academic staff and proportionally cover 8.55%. 38 male (82.60%) academic staff carried out 139 (91.44%) of the academic activities. 65.13% of the activities; it is carried out by academic staff with doctoral degrees, who constitute 34.78% of the total academic staff.

Conclusion and Discussion:

In the study, 152 scientific publications of a total of 46 academics are examined. It is revealed that most of the mentioned studies are related to SDG-3 (Healthy and Quality of Life). In addition, social sustainability-related issues such as SDG-11 (Sustainable Cities and Communities) and SDG-10 (Reduced Inequalities) come to the fore. However, it is striking that there is very little academic activity within the scope of environmental sustainability-related goals such as SDG-2 (Zero Hunger), SDG-6 (Clean Water and Sanitation), and SDG-13 (Climate Action). The main reason for this can be expressed as the fact that Private Security and Protection programs are inherently distant from environmental issues. In the light of these results and discussions, the following recommendations can be developed: SDG awareness can be increased in universities. Training programs can be organized and interdisciplinary collaborations can be encouraged in order to increase the awareness of academic staff on this issue. Various activities can be carried out to better integrate Private Security and Protection programs into SDGs. The participation of female academic staff in SDGs can be increased. Female academics should be directed to research in this sense and the necessary incentives should be provided to create gender balance.

1. GİRİŞ

Sürdürülebilir kalkınma, sürekli gelişen bir konudur ve kalkınmanın sosyal, ekonomik ve çevresel boyutlarını dengelemekle ilgili toplum davranışlarında ve kurumlarda değişikliklere yol açabilir. Bu tema 1980'lerden bu yana önemli ölçüde ilerlemiş ve 2015 yılında 2030 gündemi ve sürdürülebilir kalkınma amaçları başlatıldığında büyük bir ün kazanmıştır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda 193 ülkeden hükümet liderleri tarafından kabul edilen Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) için 2030 gündemi, insanlığı sürdürülebilir bir yola yönlendirmek için yeni bir küresel çerçeve oluşturur ve çeşitli sektörler ve ülkeler arasında ortaklıklar kurulması yoluyla insanlar, refah ve barışın teşvi için bir eylem planı öneren 17 hedef, 169 amaç ve 232 göstergeden oluşan bir diziyi öngörür (Serafini vd., 2022). Bu açıklamalar ışığında, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) veya hedefleri; 2015 yılında Birleşmiş Milletlerce kabul edilmiş 2030 yılına kadar hayata geçirilmesi hedeflenen 17 temel amaçtan oluşan dünya çapında bir faaliyet planı olarak ifade edilebilir (Şekil: 1). Bu eylem planı, çok kapsamlı olup yoksulluğun sonlandırılması, eşitsizliklerin giderilmesi, çevresel duyarlılığın artırılması ve korunması ve herkes için barışı ve yaşanabilir bir sosyal alanın sağlanmasını hedeflemektedir (SKA Klavuzu 2016; Tezcan, 2020). SKA'lar, ekonomik büyüme, sosyal katılım ve çevresel sürdürülebilirliği dengeleyerek tüm ülkelerin ortak çabalarıyla daha sürdürülebilir bir dünya inşa etmeyi amaçlamaktadır (Yumnam vd., 2024; Liu, 2015). Bahse konu gündemin (2030) uygulanmasından sorumlu aktörler arasında, BM'nin çeşitli aktörlere rehberlik ettiği görülmektedir. Sürecin, SKA'lar kapsamında hükümetlerin, şirketlerin, akademinin ve sivil toplumun oynadığı rolle ünlendiği gözlenmektedir. İlgili tüm paydaşlar için yükseköğretim ekosisteminin önemli bir rol oynadığı aşıkardır (Serafini vd., 2022). Çeşitli çalışmalar (Torres, 2021; Leal Filho vd., 2019) bu sektörün Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları için önemini vurgulamaktadır. Sürdürülebilir kalkınma için yükseköğretim kurumları; eğitim, araştırma, sosyal yardım ve yönetim boyutlarıyla stratejik öneme sahiptir (Bhowmik vd., 2018). Ayrıca, yükseköğretim kurumları, vatandaşların sorumlu rollerinin farkında olmalarından ve geleceğin profesyonellerine sürdürülebilir kalkınmanın zorluklarına yanıt verebilmeleri için beceri ve yetkinlikler sağlamaktan sorumludur (García-Feijoo vd., 2020). Başka bir ifadeyle yükseköğretim kurumları bahse konu bu hedefleri gerçekleştirmede önem arz eden bir rolü üstlenmekte sürdürülebilir kalkınma konusunda farkındalığı artırmaya ve bilgi yaymaya katkıda bulunmaktadır (Suklun ve Bengü, 2024; Alfathy vd., 2024; Castro vd., 2020).

Şekil 1. BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

Kaynak: (Kureselamaclar.org, 2025).

Yükseköğretim kuruluşları, sürdürülebilirlik konularını müfredatlarına entegre etmeli ve öğrencilerin bu alanda bilgi ve beceri edinmelerini sağlamalıdır (Norström vd., 2020). Ayrıca araştırma ve akademik projeler yoluyla,

sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılmasına katkıda bulunabilirler (Altunkaynak, 2020). Bununla birlikte, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılabilmesi, güvenli ve istikrarlı bir toplumsal yapının varlığını zorunlu kılmaktadır. Özel Güvenlik ve Koruma ön lisans programları, bireylerin, kurumların ve kamusal alanların güvenliğini sağlamak amacıyla nitelikli insan kaynağı yetiştirerek sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesine önemli katkılar sunmaktadır. Sürdürülebilir kalkınma amaçlarına ulaşmada eğitim belirleyici bir unsur olup, bu kapsamda SKA 4; kapsayıcı, eşitlikçi ve nitelikli eğitimin sağlanmasını ve yaşam boyu öğrenme olanaklarının yaygınlaştırılmasını hedeflemektedir. Yükseköğretim kurumları ise toplumsal farkındalığın artırılması, yenilikçi ve sürdürülebilir çözümlerin araştırılması ve geliştirilmesi ile toplumun sürdürülebilir kalkınma sürecine aktif biçimde dâhil edilmesinde kritik bir role sahiptir (Alfathy vd., 2024). Üniversiteler, sürdürülebilir kalkınma yaklaşımını müfredatlarına entegre ederek öğrencilerin bu alanda gerekli bilgi, beceri ve yetenekleri edinmelerini sağlamalıdır (Norström vd., 2020). Ayrıca, araştırma ve akademik çalışmaların yapılması, SKA'lara ulaşmada somut bir katkı sağlayabilir (Altunkaynak, 2020). Bununla birlikte, güvensizliğin hakim olduğu bir toplumda SKA'lara ulaşmak imkansızdır. Bu durumda, Özel Güvenlik ve Koruma programları, hem insanların hem de kurumlar ile kamusal alanların güvenliğini sağlayabilecek nitelikli personel yetiştirerek, dolaylı ancak önemli ölçüde SKA'lara ulaşılmasına katkıda bulunur.

Türkiye’de özel güvenlik personeli olarak istihdam edilebilmek için iki yol mevcuttur (Yağcı vd., 2025). İç İşleri Bakanlığı’na bağlı özel eğitim kurumlarından özel güvenlik temel eğitimi silahsız (18 yaş, ortaokul mezunu) ya da silahlı (21 yaş, lise mezunu) olarak alınabilmektedir. Eğitim süreleri ise silahsız eğitimde 100 saat silahlı temel eğitimde 120 saat olarak belirlenmiştir. Eğitimlerin başarıyla tamamlanmasına müteakip sertifika alınması sınavların planlanması yenileme eğitim ve sınavlarının yürütülmesi gibi işlemlerde yetkili İçişleri Bakanlığı adına Emniyet Genel Müdürlüğü Özel Güvenlik Denetleme Başkanlığı’dır. Özel güvenlik personeli olabilmek için ikinci yol ise üniversitelerin ilgili meslek yüksekokullarında yer alan özel güvenlik ve koruma ön lisans programlarından mezun olarak diploma almaktır. Özel eğitim kurumlarının süreçlerinde olduğu gibi üniversitelerin ilgili programlarından mezun olma şartları alınacak zorunlu dersler ve silah sınavları gibi uygulamalarda EGM Özel Güvenlik Denetleme Başkanlığı 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun ile bağlı olarak işlemleri yürütmektedir. Özel güvenlik ve koruma programlarının genel olarak amacı, özel güvenlik görevlisi olarak istihdam edilecek bireylerin akademik eğitim alarak, gerekli bilgi ve becerileri kazanmalarını sağlamaktır (Yağcı, 2021). Öğrencilerin görevlerini yerine getirirken karşılaşacakları durumlarda kullanacakları yasal mevzuatı öğretmek, temel hak ve özgürlüklere saygılı, nitelikli bir özel güvenlik personeli olarak istihdamda yer almalarını hedeflemektedir (Yağcı, 2021).

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri’ne entegre edilmiş olan 16. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi; barış ve adalet ile güçlü kurumlar, toplumsal düzeyde hukuksal zeminin geçerliliğini tesis etmeyi, suçu azaltmayı ve herkes için güvenli bir yaşam alanı oluşturmayı amaç edinmiştir (Alfirevic vd., 2023; Yumnam vd., 2024). Bu amaçla, etkili ve sürdürülebilir güvenlik hizmetlerinin sağlanmasının önem arz ettiği ifade edilebilir. Özel güvenlik sektörü, suç önleme, risk azaltma ve kurumsal güvenliğin güçlendirilmesinde tamamlayıcı bir rol oynayarak hem kamu hem de özel alanlarda düzenin korunmasına katkıda bulunur (Wangara vd., 2021). Sektör barışçıl ve adil toplumların inşasını destekler ve dolaylı olarak, ancak önemli ölçüde, 16. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi’nin başarılmasına katkıda bulunur. Bu bağlamda suçu azaltmak, çatışmayı önlemek ve bireylerin temel haklarını korumak için kamu güvenliği birimleri ile kişisel güvenlik birimleri arasında işbirliği sağlanmalıdır (On İkinci Kalkınma Planı, 2023).

Özel güvenlik hizmetleri, kamu güvenlik güçleriyle ortaklık içinde çalışarak suç önleme, acil durum yönetimi ve kriz müdahalesinde hayati bir rol oynar (Prenzler ve Sarre, 2012; Holmes vd., 2022). Bu, sürdürülebilir kentsel kalkınma (SKA11) ve barışçıl toplumlar (SKA16) gibi hedeflere ulaşılmasına katkıda bulunur (Alfathy vd., 2024). Kamu ve özel güvenlik hizmetleri, sosyal sürdürülebilirlik açısından eşitlikçi ve erişilebilir olmaları ve ekonomik sürdürülebilirlik bağlamında etkili ve sorumlu bir şekilde uygulanmaları durumunda olumlu etkilere sahip olabilir. Sürdürülebilir kalkınma, ekonomik büyüme ve sosyal refahla sınırlı değildir; aynı zamanda gelecek nesiller için çevre korumasını ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımını kapsayan bütüncül bir yaklaşımı temsil eder (Mensah, 2019). Bu perspektiften bakıldığında, çevresel sürdürülebilirlik, sürdürülebilir kalkınma sürecinin temel bir bileşeni olarak ifade edilebilir. Özel güvenlik sektörü, yeşil güvenlik uygulamalarını hayata geçirmek, karbon emisyonlarını en aza indirerek yenilenebilir enerjinin kullanımını desteklemek de dahil olmak üzere yenilikçi yaklaşımlar geliştirerek çevresel sürdürülebilirliğe katkıda bulunabilir (Alfirevi’c, vd., 2023).

Özel güvenlik sektörünün sürdürülebilir kalkınmaya katkısı, çalışanlar arasında farkındalık yaratılarak daha etkili hale getirilebilir. Güvenlik personelinin insan hakları, çevre bilinci ve kriz yönetimi konusunda eğitilmesi bireysel ve toplumsal güvenliği iyileştirebilir (DCAF, ICRC, GCBHR, 2022). Bu bağlamda, eğitim kurumları ve akademik araştırmalar özel güvenlik hizmetlerinin sürdürülebilirliği konusunda rehberlik sağlamalıdır.

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) çerçevesinde yürütülen bir literatür taraması, bu konuda hem ulusal hem de uluslararası düzeyde geniş bir akademik bilgi birikimini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, çalışmamız teorik ve kavramsal bir çerçeve sağladığı düşünülen çalışmalara odaklanmaktadır. Suklun ve Bengü (2024) tarafından yükseköğretim kurumlarında sürdürülebilir kalkınma amaçları konusunda farkındalığı artırmak adına neler yapılabileceği incelemiştir. Yaptıkları bu incelemedeki bulguları; farkındalık artırma uygulamalarının sadece yükseköğretim kurumlarıyla sınırlı kalmaması, tüm kurum ve kuruluşlara yayılması gerektiğini göstermektedir. Bilgili ve Topal (2021) ise Talloires Deklarasyonu'nun yükseköğretim kuruluşlarının sürdürülebilirliğini sağlamadaki rolünü bu süreçte meydana gelen dönüşümleri incelemiştir. Çalışma, Talloires Deklarasyonu'nun himayesinde başlatılan sürdürülebilir kalkınma tartışmalarına yükseköğretim kurumlarının en önemli katkısının, sürdürülebilir kalkınma alanındaki kurumsal başarılarında yattığını vurgulamıştır. Türkiye bağlamında, Güngör-Taç ve ark. (2022) tarafından yapılan bir çalışma, üniversitelerin sürdürülebilir kalkınma açısından durumunu değerlendirmeyi ve bu alandaki araştırmaların önemine dikkat çekmeyi amaçlamıştır. Bu çalışmanın sonuçları, üniversitelerin önemli bir bölümünün sürdürülebilir kalkınma faaliyetlerini öncelikle sıfır atık girişimleri ve yeşil kampüs projeleri gibi belirli çevresel bileşenler aracılığıyla gerçekleştirdiğini göstermektedir. Alfathy vd. (2024), literatür taramalarında, yükseköğretimde Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları konusunda farkındalığı etkili bir şekilde artırmak ve büyük ölçüde keşfedilmemiş araştırma alanlarını belirlemek için bir araştırma çerçevesi geliştirmeyi amaçlamıştır. Bulguları, yükseköğretimde SKA'ların uygulanmasına ilişkin yenilikçi araştırmaların öğrenme süreçleri, paydaşlar (kurumlar), öğrenme etkinlikleri ve pedagojik yaklaşımlar gibi yönle odaklandığını göstermiştir. Serafini vd. (2022), yükseköğretim kurumları ile Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi arasındaki entegrasyonu küresel ölçekte inceleyen araştırma, üniversite üst yönetiminin karar alma süreçlerinin etkinliğini artırmada stratejik planlamanın belirleyici bir araç olduğunu ortaya koymaktadır. Bu kapsamda, stratejik planlama süreçlerinin kurumun tüm hiyerarşik kademeleriyle uyumlu, bütüncül ve kapsayıcı bir yaklaşımla tasarlanması ve uygulanmasının, kurumsal yönetimi güçlendirdiği ve sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşılmasına önemli katkılar sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma her ne kadar yükseköğretim kurumları ile sürdürülebilirlik hedefleri çerçevesinde ele alınmış olsa da, gerçekleştirilen literatür taramasında Özel Güvenlik ve Koruma ön lisans programlarında görev yapan öğretim elemanlarının uzmanlık alanlarına odaklanan çalışmaların mevcut olduğu belirlenmiştir. 2021 yılında ülkemizdeki özel güvenlik ve koruma ön lisans programlarında çalışmakta olan öğretim elemanlarının uzmanlık alanlarına yönelik olarak yapılan araştırmada; alanla ilgili eğitim almadıkları, bazı meslek yüksekokullarında programla ilişkisi bulunmayan alanlardan lisans ve lisansüstü mezuniyetleri bulunan öğretim elemanlarının istihdam edildiği gözlemlenmiştir (Uçkun vd.). Dolayısıyla özel güvenlik ve koruma ön lisans programları çoğunlukla akademik personelin mezuniyet alanları ile doğrudan ilişki kurulamayan eğitim programlarıdır. Bununla birlikte mesleki deneyimlerinden ve güvenlik mesleğinin gerektirdiği sosyal ve spora dayalı alt yapısal özelliklere yönelik uzmanlık sağlayan akademik personellerin istihdam edildiği programlar olmaktadır. Bu doğrultuda ele alındığında özel güvenlik ve koruma programlarında yapılan sürdürülebilir kalkınma amaçları çerçevesindeki çalışmaların her ne kadar güvenlik alanı öncelikli olması, SKA-16 Barış Adalet ve Güçlü Kurumlar hedefi çerçevesinde şekillenmesi gerektiği ilk bakışta beklense de akademik personellerin uzmanlık alanlarının farklılaşması sebebiyle güvenlik alanına yönelik bir çalışma pratiği geliştirilemeyecektir.

Literatür taraması, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) çerçevesinde yükseköğretim kurumlarının rolünü ele alan çok sayıda çalışmanın bulunduğunu ortaya koymaktadır. Bu çalışmalar öncelikle kurumsal dayanıklılık, stratejik planlama ve farkındalık yaratma gibi temalara odaklanmaktadır. Bununla birlikte, bu çalışmaların çoğunlukla üniversiteleri kurumsal varlıklar olarak incelediği ve SKA bağlamında Özel Güvenlik ve Koruma alanını doğrudan ele alan çalışmaya rastlanılmamıştır. Ayrıca, üniversitelerdeki ön lisans programlarını doğrudan, sistematik ve özel olarak inceleyen bir araştırma olması kayda değerdir. Gelişmekte olan bir alan olarak değerlendirilen Özel Güvenlik ve Koruma programlarına yönelik sınırlı sayıdaki akademik çalışma göz önüne alındığında, bu araştırmanın literatürde önemli bir boşluğu dolduracağı ve alan yazına özgün bir katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE YÖNTEMİ

2.1. Araştırmanın Amacı

Ülkemizde Özel Güvenlik ve Koruma alanındaki programlar nispeten yeni ve gelişime açık olan bir akademik alanı oluşturmakta; artan güvenlik ihtiyaçları ve sektör gereksinimleri doğrultusunda, yükseköğretim sisteminde giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Özel Güvenlik ve Koruma programları, güvenlik sektörü için nitelikli personel yetiştirmeye yardımcı olur. Ayrıca, titiz bir pedagojik yaklaşımla, öğrencilerin bu meslekteki çalışma koşullarını ve geçerli yasal ve idari düzenlemeleri analiz etmelerini sağlar. Bu bağlamda, bu programlar mezunları sadece operasyonel işlevleri değil, aynı zamanda sorumluluk gerektiren pozisyonları da yerine getirmek için gerekli becerilerle donatmayı amaçlamaktadır. Nitekim 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun ve bahse konu mevzuat hükümlerinde, özel güvenlik hizmeti sunulan bir birimde 15'ten fazla özel güvenlik personelinin istihdam edilmesi durumunda, ön lisans mezunu en az bir kişinin güvenlik sorumlusu olarak görevlendirilmesi yasal bir zorunluluk olarak düzenlenmiştir. Özel eğitim kurumları aracılığıyla, 120 saat verilen silahlı özel güvenlik temel eğitimi lise ve dengi okul mezunlarına, silahsız özel güvenlik temel eğitimi (100 saat) ise ortaokul mezunlarına yönelik olarak kısa süreli sertifika programları şeklinde yürütülmektedir (Türkiye Cumhuriyeti, 2004). Buna karşılık, Özel Güvenlik ve Koruma ön lisans programları, iki yıllık eğitim süresi boyunca hem mesleğin hukuki boyutlarını hem de sosyal, sportif ve mesleki yeterlilikleri geliştirmeye yönelik dersleri kapsayan bütüncül bir müfredat yapısı sunmaktadır. Böylece bu ön lisans programları marifetiyle, sektörde görev alacak personelin mesleki donanımını artırmakta ve uzun vadede güvenlik hizmetlerinin niteliğine olumlu katkı sağlamaktadır.

Bu çalışmanın temel amacı, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) bağlamında, Türkiye'deki Özel Güvenlik ve Koruma eğitim programlarında çalışan öğretim elemanlarının akademik faaliyetlerini incelemek ve bu faaliyetlerdeki eğilimleri belirlemektir. Bu doğrultuda bulgulardan hareketle, bahse konu programların ve akademik insan kaynağının sürdürülebilirliği üzerine yürütülecek bilimsel tartışmalara katkı sunulması hedeflenmektedir. Bununla birlikte çalışmanın, konu seçimi ve kuramsal çerçevesi itibarıyla alanda öncü nitelikte bir referans oluşturması amaçlanmaktadır. Bu nedenle çalışma, aşağıda sunulan araştırma soruları etrafında yapılandırılmıştır:

- Üniversiteler arasında, SKA kapsamında yürütülen akademik faaliyetlerin sayısal dağılımı nasıl şekillenmektedir?
- Söz konusu akademik faaliyetler, SKA 2030 çerçevesinde tanımlanan 17 temel amaçtan hangileriyle ilişkilendirilmektedir?
- Akademik faaliyetlerin dağılımı, akademik personelin cinsiyet değişkeni açısından nasıl bir görünüm arz etmektedir?
- Akademik faaliyetlerin dağılımı, akademik personelin eğitim düzeyi değişkenine göre nasıl farklılaşmaktadır?

2.2. Araştırmanın Yöntemi

2.2.1. Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş ve veri toplama yöntemi olarak doküman analizinden yararlanılmıştır. Nitel araştırma, bireylerin yazılı ve sözlü ifadeleri ile gözlemlenebilir davranışlarından elde edilen betimleyici verilerin derinlemesine incelenmesini esas almaktadır (Taylor vd., 2016). Bu yaklaşımda veri toplama süreci yalnızca gözlem ve görüşme teknikleriyle sınırlı kalmamakta; aynı zamanda çeşitli basılı, yazılı ve dijital dokümanlar aracılığıyla da gerçekleştirilebilmektedir (Lune ve Berg, 2017; Merriam, 2013). Doküman incelemesi yöntemi ise kitap, rapor ve resmi belgelerin yanı sıra bilgisayar ve internet ortamında yer alan kaynakların belirli bir sistematik doğrultusunda analiz edilmesini ve değerlendirilmesini kapsamaktadır. Diğer nitel veri analiz yöntemlerinde olduğu gibi bu yöntemde de verilerin ayrıntılı biçimde çözümlenmesi, yorumlanması ve anlamlandırılması temel bir gereklilik olup, bu süreç sonucunda araştırma problemine ilişkin önemli çıkarımlar ve içgörüler elde edilmektedir (Bowen, 2009; Corbin ve Strauss, 2008; Rapley, 2007).

2.2.2. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu çalışmada kullanılan veriler; Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri 2030 dokümanı, araştırma kapsamına dâhil edilen üniversitelerin özel güvenlik ve koruma programlarına ilişkin resmi internet

sayfaları ile AVESİS ve YÖK Akademik Bilgi Sistemi üzerinden elde edilmiştir. Doküman incelemesi yoluyla toplanan veriler, betimleyici analiz yaklaşımı çerçevesinde değerlendirilmiştir. Betimleyici analiz, mevcut verilerin daha anlaşılır ve yorumlanabilir hâle getirilmesini amaçlayan; verilerin düzenlenmesi, sınıflandırılması ve sistematik biçimde ele alınması yoluyla anlamlı bulgular ortaya koyan bir analiz yöntemidir (Loeb vd., 2017).

Nitel araştırmalarda güvenilirlik ve tutarlılığın sağlanmasında başvurulacak temel yöntemlerden biri, alanında uzman araştırmacıların görüşlerine yer verilmesidir (Creswell, 2014). Bu doğrultuda, çalışmanın metodolojik sağlamlığını artırmak amacıyla sosyoloji, kamu yönetimi ve sosyal bilgiler eğitimi alanlarında uzman üç akademisyenin değerlendirmeleri alınmış; elde edilen geri bildirimler doğrultusunda iç ve dış denetim süreçleri işletilmiştir. Söz konusu süreç, araştırma verilerinin iç tutarlılığını ve bütünlüğünü kontrol etmeye yönelik olarak yapılandırılmıştır.

Akademik çalışmaların Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ile ilişkisini belirlemek amacıyla veriler karşılaştırmalı ve yapılandırılmış bir analiz sürecinden geçirilmiştir. Kodlayıcılar arası uyumun ölçülmesinde Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen mutabakat yüzdesi formülü “(Güvenirlilik = [Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)] x 100)” kullanılmış ve bu kapsamda hesaplanan güvenilirlik oranı %95 olarak belirlenmiştir.

Çalışmanın temel sınırlılığını, doküman analizi yöntemiyle elde edilmesi hedeflenen verilere erişim sürecinde karşılaşılan güçlüklerin oluşturduğu söylenebilir. SKA kapsamında gerçekleştirilen akademik çalışmalar, bazı akademisyenler ve üniversiteler tarafından görünür kılınmakla birlikte, üniversitelerin akademik personel bilgilerini sundukları internet tabanlı sistemlerin yapısı ve içeriği oldukça birbirinden farklılık göstermektedir. Araştırma kapsamında ele alınan üniversitelerin bir bölümünde kullanılan AVESİS programı, SKA’na yönelik çalışmaların belirlenebilmesine imkân tanıyan işaretleme seçenekleri ve SKA görselleri sunarken; diğer akademik bilgi sistemleri ve web site tasarımlarında benzer işlevlere rastlanmamıştır. Bununla birlikte, işaretleme seçeneğinin mevcut olduğu durumlarda dahi, akademik personelin sisteme yüklediği çalışmalarda bu alanı kullanmaması nedeniyle, örneklem kapsamında yer alan tüm yayınların tek tek incelenerek hangi SKA ile ilişkili olduğunun araştırmacı tarafından değerlendirilmesi gerekmiştir. Ayrıca örnekleme yer alan üniversitelerden birinde, akademik personele ait özgeçmiş bilgilerine ulaşılamaması da çalışmanın bir diğer sınırlılığı olarak ifade edilebilir.

3. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ

Bu araştırmanın evreni Türkiye genelinde faaliyet gösteren 129 devlet üniversitesinde, örgün öğretim kapsamında ön lisans seviyesinde eğitim öğretim faaliyetlerini yürüten 53 (elli üç) Özel Güvenlik ve Koruma programından oluşmaktadır (YÖK Atlas). Türkiye’de bölgesel istatistiklerin standartlaştırılması amacıyla, 2001 yılında Devlet Planlama Teşkilatı ve Türkiye İstatistik Kurumu ortak bir çalışma yürütmüş ve istatistiki Bölge Birimleri tanımlanmıştır. Bu sınıflandırma doğrultusunda ülkemiz, Düzey 1 esas alınarak 12 (on iki) bölgeye ayrılmıştır. Söz konusu bölgesel sınıflandırma göz önüne alınarak, her bir Düzey 1 bölgeden temsiliyeti oluşturmak adına farklı illerde yer alan 12 (on iki) adet üniversitenin Özel Güvenlik ve Koruma ön lisans programı araştırmanın örnekleme olarak belirlenmiştir. Bu yaklaşım doğrultusunda araştırmada maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Maksimum çeşitlilik örnekleme, örneklem grubunun yalnızca benzer niteliklere sahip birimlerden oluşturulmasını değil; farklı özellikler ve bağlamlar içeren durumların da kapsama alınmasını amaçlayan bir stratejidir (Grix, 2010). Bu yöntemde temel hedef, evrene genelleme yapmak yerine, farklı koşullar altında ortaya çıkabilecek ortak örüntülerin belirlenmesi ve araştırma konusunun çok yönlü biçimde incelenmesidir (Marczyk vd., 2005). Bunun yanı sıra, söz konusu örnekleme yaklaşımı, ele alınan olguya ilişkin geniş bir çeşitlilik yelpazesi içerisinde yer alan temel temaların ortaya çıkarılmasına ve betimlenmesine olanak tanımaktadır (Neuman, 2014).

Örnekleme kapsamında incelenen programlar ile bu programlarda görev yapan akademik personelin sayısal dağılımları ve demografik nitelikleri Tablo 1’de sunulmaktadır.

Tablo 1. Bölgelere Göre Seçilen Programlar ve Akademik Personel Bilgileri

KOD TR	Düzy 1	Üniversiteler	Öğretim Elemanı Sayısı	Cinsiyet Dağılımı	Unvan Dağılımı
TR1	İstanbul	İstanbul Üniversitesi	3	1 K 2 E	Öğretim Görevlisi: 2 Dr. Öğretim Görevlisi.: 1
TR2	Batı Marmara	Balıkesir Üniversitesi	5	5 E	Öğretim Görevlisi: 4 Dr. Öğretim Görevlisi.: 1
TR3	Ege	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	3	2 K 1 E	Öğretim Görevlisi: 3
TR4	Doğu Marmara	Bursa Uludağ Üniversitesi	4	4 E	Öğretim Görevlisi: 1 Dr. Öğretim Görevlisi: 1 Dr. Öğretim Üyesi: 1 Profesör Dr.: 1
TR5	Batı Anadolu	Ankara Üniversitesi	3	1 K 2 E	Öğretim Görevlisi: 3
TR6	Akdeniz	Akdeniz Üniversitesi	3	1 K 2 E	Öğretim Görevlisi: 2 Dr. Öğretim Görevlisi.: 1
TR7	Orta Anadolu	Yozgat Bozok Üniversitesi	4	4 E	Öğretim Görevlisi: 4
TR8	Batı Karadeniz	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	2	2 E	Öğretim Görevlisi: 2
TR9	Doğu Karadeniz	Artvin Çoruh Üniversitesi	5	1 K 4 E	Öğretim Görevlisi. : 5
TRA	Kuzeydoğu Anadolu	Kafkas Üniversitesi	4	1 K 3 E	Öğretim Görevlisi. : 4
TRB	Ortadoğu Anadolu	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	5	1 K 4 E	Öğretim Görevlisi: 4 Dr. Öğretim Üyesi: 1
TRC	Güneydoğu Anadolu	Adıyaman Üniversitesi	5	5 E	Öğretim Görevlisi: 2 Dr. Öğretim Üyesi: 2 Doçent Dr.: 1

Tablo1’de yer alan veriler ele alındığında, araştırma kapsamında incelenen Özel Güvenlik ve Koruma programlarında toplam 46 akademik personelin istihdam edildiği görülmektedir. Bu personelin 8’inin kadın (%17,39), 38’inin erkek (%82,60) olması, söz konusu programlarda cinsiyet dağılımının belirgin biçimde erkekler lehine yoğunlaştığını göstermektedir. Bu bağlamda, güvenlik alanının geleneksel olarak erkek egemen bir meslek alanı olarak algılanmasının akademik kadrolara da yansıtıldığı şeklinde yorumlanabilir.

Programlar bazında akademik personel sayıları dikkate alındığında, bir programda yalnızca 2 akademik personelin görev yaptığı, dört programda 3, üç programda 4 ve dört programda ise 5 akademik personelin istihdam edildiği tespit edilmiştir. Bu dağılım, programlar arasında akademik kadro büyüklüğü açısından değişkenlik gösterdiği ve bazı programların sınırlı insan kaynağı ile eğitim-öğretim faaliyetlerini yürüttüğünü göstermektedir.

Akademik unvanlara göre yapılan değerlendirmede ise kadronun yoğun olarak öğretim görevlilerinden oluştuğu görülmektedir. Programlarda 36 Öğretim Görevlisi görev yaparken, doktora derecesine sahip öğretim elemanı sayısının görece düşük olduğu; 4 Öğretim Görevlisi Doktor ve 4 Doktor Öğretim Üyesi ile sınırlı kaldığı tespit edilmiştir. Ayrıca yalnızca 1 Doçent Doktor ve 1 Profesör Doktorun görev yapıyor olması, bahse konu programlarda üst akademik unvanlara sahip öğretim elemanı sayısının oldukça sınırlı olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, Özel Güvenlik ve Koruma programlarının daha çok mesleki deneyime sahip öğretim elemanları ağırlıklı olduğunu ve akademik yükselme olanakları anlamında henüz yeterince gelişmediğini göstermektedir.

4. BULGULAR

Öğretim elemanlarının Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) çerçevesinde yürüttüğü çalışmalar; kitap, kitap bölümü, makale ile özet veya tam metin bildiri türleri esas alınarak incelenmiştir. Bilimsel üretimlerin tamamının nitelikli eğitim kapsamında değerlendirilebilmesi nedeniyle, bu çalışmada Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları’ndan SKA4 Nitelikli Eğitim analiz kapsamı dışında tutulmuştur. Bu doğrultuda, Özel Güvenlik ve Koruma ön lisans programlarında görev yapan öğretim elemanlarının sürdürülebilir kalkınma amaçlarına yönelik bilimsel faaliyetlerine ilişkin bulgular Tablo2’de sunulmaktadır.

Tablo 2. BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Kapsamında Yapılan Faaliyet Sayısı

Üniversiteler	Yapılan Yayın Sayısı	Öğretim Elemanı Sayısı
İstanbul Üniversitesi	7	3
Balıkesir Üniversitesi	5	5
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	8	3
Bursa Uludağ Üniversitesi	13	4
Ankara Üniversitesi	13	3
Akdeniz Üniversitesi	Veriye Ulaşılamadı	3
Yozgat Bozok Üniversitesi	20	4
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	1	2
Artvin Çoruh Üniversitesi	1	5
Kafkas Üniversitesi	5	4
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	22	5
Adıyaman Üniversitesi	57	5
Toplam	152	46

Tablo2’de sunulan bulgular doğrultusunda, Özel Güvenlik ve Koruma programlarında görev yapan toplam 46 (kırk altı) akademik personelin bilimsel faaliyetlerine ilişkin veriler elde edilmiştir. Bu doğrultuda yapılan incelemede makale, kitap veya kitap bölümü, tam metin veya özet bildirilerde toplam 152 bilimsel çalışmaya ulaşılmıştır. Bununla birlikte, yalnızca bir programda akademik personel sayısı tespit edilebilmiş; ancak ilgili personele ait özgeçmiş ve yayın bilgilerine ulaşılammıştır. Söz konusu durum, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü bünyesinde yer alan Özel Güvenlik ve Koruma Programı’nda görev yapan öğretim elemanlarının özgeçmiş ve yayın verilerinin, meslek yüksekokulunun resmi internet sitesi, kullanılan özgeçmiş bilgi sistemi ile YÖKSİS veri tabanı aracılığıyla erişilebilir olmamasından kaynaklanmaktadır. Araştırma bulguları, örneklem alanındaki üniversitelerin Özel Güvenlik ve Koruma programlarında çalışan öğretim elemanlarının Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri kapsamında gerçekleştirdiği bilimsel çalışmaların üniversiteler arasında sayısal anlamda farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Adıyaman Üniversitesi’nin 57 akademik çalışma (%37,5) ile diğer üniversitelere kıyasla daha yüksek bir sayıya sahip olması, bu üniversitede SKA ile ilişkilendirilebilen akademik üretimin görece daha görünür olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi (22 çalışma; %14,47) ve Yozgat Bozok Üniversitesi (20 çalışma; %13,15) de örneklem kapsamında öne çıkan üniversiteler arasında bulunmaktadır.

Buna karşılık, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi ve Artvin Çoruh Üniversitesi’nde bulunan özel güvenlik koruma programlarındaki öğretim elemanlarının yapmış olduğu bilimsel çalışmalardan sadece 1’er tanesi SKA kapsamında değerlendirilebilmiştir. Bu bağlamda akademik çalışmanın (%0,65) tespit edilmiş olması, bu üniversitelerde Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları açısından değerlendirilecek akademik faaliyetlerin sınırlı sayıda olduğunu göstermektedir. Bu durum, ilgili programlarda gerçekleştirilen akademik çalışmaların sayısının az olmasından, çalışmaların SKA ile doğrudan ilişkilendirilememesinden ya da mevcut çalışmaların üniversiteleri tarafından kullanılan akademik bilgi sistemlerinde yeterince görünür olmamasından kaynaklanıyor olabilir. Ancak bu araştırma kapsamında söz konusu farklılıkların nedenlerine ilişkin doğrudan bir veri bulunmadığından, üniversiteler arası farkların nedenlerine yönelik kesin çıkarımlar yapılması mümkün değildir. Bu bağlamda elde edilen bulgular, üniversiteler arasında sürdürülebilir kalkınma amaçlarına yönelik akademik faaliyetlerin dağılımının homojen olmadığını ortaya koymaktadır.

Yapılan akademik faaliyetlerin, SKA 2030’un 17 temel amacından hangisine yönelik olduğu aşağıda Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Akademik Faaliyetlerin Kalkınma Hedeflerine Yönelik Analizi

SKA KOD	BM Sürdürülebilir Kalkınma Amacı	Kalkınma Amacı Sayısı
SKA 1	Yoksulluğa Son	2
SKA 2	Açlığa Son	-
SKA 3	Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam	87
SKA 4	Nitelikli Eğitim	Araştırma Dışı Tutulan Başlık
SKA 5	Toplumsal Cinsiyet Eşitliği	24
SKA 6	Temiz Su ve Sıhhi Koşullar	-
SKA 7	Erişilebilir ve Temiz Enerji	5
SKA 8	İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme	23
SKA 9	Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı	1
SKA 10	Eşitsizliklerin Azaltılması	28
SKA 11	Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar	32
SKA 12	Sorumlu Tüketim ve Üretim	11
SKA 13	İklim Eylemi	-
SKA 14	Sudaki Yaşam	-
SKA 15	Karasal Yaşam	-
SKA 16	Barış Adalet ve Güçlü Kurumlar	21
SKA 17	Amaçlar İçin Ortaklıklar	9
Toplam		243

Bilindiği üzere bir bilimsel çalışma birden fazla sürdürülebilir kalkınma amacı ile ilişkili olabilmektedir. Tablodaki toplam faaliyet sayısı yapılan yayın sayısından bu sebeple daha fazla görülmektedir.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları arasında yer alan SKA16 Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar, toplumda hukukun üstünlüğünün tesis edilmesini, suç oranlarının azaltılmasını ve güvenli bir yaşam ortamının oluşturulmasını hedeflemektedir. Özel güvenlik sektörünün bu hedeflere ulaşılmasına katkı sunmada önemli bir işlev üstlendiği göz önünde bulundurulduğunda, gerçekleştirilen akademik çalışmaların da bu durumu destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Nitekim SKA16 kapsamında toplam 21 akademik faaliyetin yürütüldüğü belirlenmiş olup, bu sayı tüm faaliyetler içerisinde %8,16'lık bir paya karşılık gelmektedir.

Özel Güvenlik ve Koruma programında görev yapan akademik personel programın tabiatı gereği genel olarak spor bilimleri alanında faaliyet göstermektedir. Bununla birlikte güvenlik alanında deneyimli personellerden ve sosyal bilimler alanında çalışma yürüten akademik personellerden oluşmaktadır. Bu sebeple yapılan çalışmalar sürdürülebilir kalkınma amaçlarında daha çok (%35,8) SKA3 Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam amacına yönelik olmakla birlikte güvenlik mesleği kökenli ve sosyal bilim alanında çalışma yürüten akademik personellerin ise yaptıkları çalışmalarda özellikle SKA11 Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar (%13,16) ile SKA10 Eşitsizliklerin Azaltılması (%11,52), SKA5 (%9,87) Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği, SKA8 (%9,46) İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme başlıklarında faaliyetlerin yoğunlaştığı gözlemlenmiştir.

Bilimsel çalışmaya erişilemediği alanlar ise yine programın tabiatı gereği spor bilimleri ve sosyal bilimler alanına pek de yakın sayılamayacak alanlar olan; SKA2 Açlığa Son, SKA6 Temiz Su ve Sıhhi Koşullar, SKA13 İklim Eylemi, SKA14 Sudaki Yaşam ve SKA15 Karasal Yaşam başlıkları olarak karşımıza çıkmaktadır. En az bilimsel çalışmanın olduğu alanlar da yine aynı sebeple SKA1 Yoksulluğa Son (%0,82), SKA7 Erişilebilir ve Temiz Enerji (%2,05), SKA9 Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı (%0,41) başlıkları olduğu ortaya konulmaktadır. Yapılan bilimsel çalışmaların, öğretim elemanlarının cinsiyetine göre dağılımı Tablo4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Yapılan Bilimsel Faaliyetlerin Öğretim Elemanlarının Cinsiyetine Göre Dağılımı

Cinsiyet	SKA Bağlamında Yapılan Bilimsel Faaliyet Sayısı
Kadın	13
Erkek	139
Toplam	152

Tablo 4'teki veriler dikkate alındığında; Özel Güvenlik ve Koruma programlarının, genel olarak güvenlik mesleklerinde yaygın biçimde görülen erkek egemen yapıyı yansıttığı görülebilir. Bu durum, araştırmada elde edilen bulgularla da tekrar yenilenmektedir. İncelenen programlarda görev yapan toplam 46 akademik personelin yalnızca 8'inin kadın olması, kadın akademisyen oranının %17,39 düzeyinde kaldığını göstermektedir. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri bağlamında gerçekleştirilen toplam 152(yüz elli iki) akademik çalışmanın 13'ünün kadın öğretim elemanları tarafından üretilmiş olması, bu çalışmaların %8,55'inin kadın akademisyenlere ait olduğunu ortaya koymaktadır. Buna karşılık, 38 erkek akademik personelin (%82,60), söz konusu akademik faaliyetlerin 139'unu (%91,44) gerçekleştirmiş olması, akademik üretimin ağırlıklı olarak erkek akademisyenler tarafından yürütüldüğünü ortaya koymaktadır.

Tablo 5. Yapılan Bilimsel Faaliyetlerin, Öğretim Elemanlarının Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	Akademik Personel Sayısı	SKA Kapsamında Yapılan Akademik Çalışma Sayısı
Lisans	4	2
Yüksek Lisans	26	51
Doktora	16	99
Toplam	46	152

Özel Güvenlik ve Koruma programları Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen uzmanlık alanları içinde yer almaktadır. Bu sebeple akademik personel kadrosunda lisans mezunu kişiler istihdam edilebilmektedir. Özel Güvenlik ve Koruma programlarının bilindiği üzere lisans ve lisansüstü alanda varlığı söz konusu değildir. Bu sebeple programlarda daha çok mesleki deneyim esas alınmaktadır. Bu mesleki deneyim ihtiyacı gereği Özel güvenlik ve koruma programlarında öğretim elemanlarının büyük bir bölümü askerlik ve polislik mesleğinden akademik personelliğe geçtiği görülmektedir (Uçkun vd. 2021). Bununla birlikte spor bilimi alanı ve sosyal bilim alanı akademik personelin mezuniyet alanlarında ön plana çıkmaktadır.

Faaliyetlerin %65,13'ü; toplam akademik personelin %34,78'ini oluşturan doktora mezunu akademik personel tarafından gerçekleştirilmiştir. Tablo 5'te belirtildiği üzere örneklem alanında yüksek lisans mezunu akademisyen sayısı (26) doktora mezunu akademisyen sayısına (16) kıyasla daha yüksek olmasına karşın SKA kapsamındaki faaliyet sayısı açısından düşük kalmıştır. Araştırma kapsamında bir süre sınırlaması belirlenmemiş olmakla birlikte mezuniyet derecesinin artması genel itibarıyla daha fazla çalışma süresi ile doğru orantıda olmakta bu da yapılan bilimsel faaliyet sayısına doğrudan yansımaktadır.

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırma, ülkemizdeki yükseköğrenim kurumlarının Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na (SKA) ulaşılmasına farklı boyutlarda katkı sunduğunu bir kez daha ortaya koymaktadır. SKA4 Nitelikli Eğitim kapsamında üniversiteler, eğitim ve araştırma faaliyetleri aracılığıyla sürdürülebilir kalkınmayı desteklemekte ve bu süreçte öncü bir işlev üstlenmektedir. Bunun yanı sıra, içerik ve işlevleri itibarıyla Özel Güvenlik ve Koruma programları, özellikle SKA16 Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar ile doğrudan ilişkili olup, güvenli ve düzenli bir toplumsal yapının oluşturulmasına katkı sağlamaktadır. Akademik personelin SKA'lara yönelik katkıları; bilimsel yayınlar, yürütülen projeler ve uygulanan eğitim programları aracılığıyla somut biçimde gözlemlenmekte ve üniversitelerin sürdürülebilir kalkınma sürecindeki merkezi rolünü pekiştirmektedir. Bu bağlamda, üniversiteler bünyesinde yürütülen Özel Güvenlik ve Koruma programları ile bu programlarda görev yapan akademik personel, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları doğrultusunda şekillenen üniversite ekosisteminin temel bileşenleri arasında yer almaktadır.

Bu çalışmanın sonuçları, akademik kadroda 8 kadın (%17,39) ve 38 erkek (%82,60) bulunduğunu göstermektedir; bu durum, güvenlik sektörünün genel yapısıyla tutarlıdır. Literatürde güvenlik sektörü, genellikle eril bir örgütsel kültüre sahip bir alan olarak tanımlanmaktadır (Diphoom, 2013; Eichler, 2015-2016; Stachowitsch, 2015); Alvesson ve Due Billing (2009), bu sektörlerin büyük ölçüde erkekler tarafından erkekler için tasarlanmış, erkek deneyimlerini ve değerlerini içeren “cinsiyet yanlısı” sistemler olduğunu vurgulamaktadır. Bu bağlamda, çalışma, güvenlik sektöründeki genel istihdamın büyük ölçüde erkek ağırlıklı olduğu gibi (Gökalp ve Arıtürk, 2024), bu alanda eğitim faaliyetleri yürüten akademik kadronun da benzer bir cinsiyet asimetrisi sergilediğini göstermektedir. Nitekim Uçkun vd. (2021) tarafından yapılan bir çalışma da, öğretim üyeleri arasında 23 kadın ve 133 erkek tespit ederek mevcut bulgularımızı doğrulamıştır. Ancak, Özel Güvenlik ve Koruma programlarındaki bu belirgin farklılık, Türkiye'nin genel akademik profiliyle çelişmektedir; YÖK'ün (2025) verileri, Türkiye'deki öğretim üyeleri arasında kadın oranının %47'ye ulaştığını ve 184.021 öğretim üyesinin 86.489'unun kadın olduğunu belirterek, mevcut çalışmanın sonuçlarıyla tutarsız bir genel tabloya işaret etmektedir. Öte yandan, Tekindal vd. (2024), sayısal denge sağlansa bile, doçent ve profesör gibi üst düzey akademik pozisyonlarda erkeklerin orantısız avantajının devam ettiğini ve akademik faaliyetin cinsiyet ve pozisyona göre dağılımında farklılıklar olduğunu savunmaktadır. Bu durum, kadın araştırmacıların sürdürülebilir kalkınma gibi konulara erkeklerden iki kat daha fazla ilgi gösterdiğini ortaya koyan Koyuncuoğlu'nun (2022) bulgularıyla birlikte değerlendirildiğinde, güvenlik alanının hem endüstriyel hem de akademik düzeyde eril karakterini koruduğu, kadın araştırmacıların ise diğer akademik alanlara yöneldiği söylenebilir.

SKA kapsamında yapılan akademik faaliyetlerin, akademik personelin cinsiyetine göre dağılımına bakıldığında kadın akademik personelin 13, erkek akademik personelin ise 139 akademik çalışma yaptığı görülmektedir. Yapılan kimi araştırmalarda kadınların sosyal ve çevresel faktörlere erkeklerden daha duyarlı olduğunu söylenebilmektedir (Örmeci-Güney, 2023). Ancak, kadınlardaki bu daha yüksek duyarlılığa rağmen, güncel araştırma bunun aynı şekilde daha yüksek akademik verimliliğe dönüşmediğini göstermektedir. Sonuçlar, erkeklerin ortalama bilimsel yayın sayısı açısından kadınlardan daha iyi performans gösterdiğini ve araştırma ilgisi ile akademik verimlilik arasında önemli bir fark olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırma kapsamında ele alınan örneklemdeki 46 akademik personelin mezuniyet alanları ve mesleki deneyimleri özelinde bir değerlendirme yapılmamıştır. Sürdürülebilir kalkınma amaçları incelendiğinde 17 temel hedefin her biri birden fazla alanı karşılayabilmektedir. Ayrıca çalışmanın farklı bölümlerinde bahsi geçtiği üzere özel güvenlik ve koruma programında istihdam edilen akademik personelin güvenlik mesleği kökenli, spor bilimleri alanında ve sosyal bilimler alanında uzmanlık sağladığı çeşitli araştırmalarda görülmektedir (Gökalp ve Arıtürk, 2024 ve Uçkun vd. 2021). Bununla birlikte bahsi geçen alanların her biri doğal olarak sürdürülebilir kalkınma amaçlarına yönelik çalışma yapılabilecek alanlardır. Öyle ki BM Sürdürülebilir Kalkınma amaçları tüm alanları kapsayan taslak bir çerçeve çizmektedir. Bu sebeplerle çalışmaya bir sınırlılık koyulmuş ve akademik personelin mezuniyet veya uzmanlık alanlarına yönelik bir değerlendirmenin araştırma sonucuna katkı sağlamayacağı değerlendirilmiştir. Bununla birlikte, Özel Güvenlik ve Koruma programlarında Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları çerçevesinde hangi uzmanlık alanlarına sahip akademisyenlerin daha yoğun ya da daha sınırlı düzeyde çalışma yürüttüğünü ortaya koymaya yönelik yeni bir araştırmanın gerçekleştirilmesi önerilmektedir. Ayrıca SKA16 Barış Adalet ve Güçlü kurumlar hedefi çerçevesinde özel güvenlik ve koruma programlarında yapılan çalışmaların ön görü olarak daha fazla olması amaç çerçevesinde programların katkı sağlamasının beklenti dâhilinde olduğu değerlendirilmekle birlikte akademik personelin uzmanlık ve mezuniyet alanlarının farklı alanlardan olması sebebiyle beklentinin karşılanamayacağı düşünülmüştür. Sonuç itibarıyla yapılan çalışmada elde edilen bulgulara ortaya konulduğu şekliyle özel güvenlik ve koruma ön lisans programlarında görev alan öğretim elemanlarının Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri doğrultusunda yapmış olduğu çalışmaların %8,16'sı (21 çalışma) SKA16 kapsamında değerlendirilebilmiştir. Buna karşın SKA3 Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam hedefi doğrultusunda yapılan çalışmalar mevcut amaçlar kapsamında yapılan çalışmalarda %35,8 (87 çalışma) ile en çok ilgi gören amaç olmuştur. Akademik personelin mezuniyet ve uzmanlık alanının spor bilimleri ve sosyal bilimler üzerine yoğunlaştığı gözlemlenmiş ve hedefler ile karşılaştırıldığında doğru orantılı olarak bu alanlarda yapılan çalışmaların oransal dağılımı yüksek çıkmıştır.

Araştırmada daha çok BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları çerçevesinde bir odaklanma sergilenmiştir. Bu doğrultuda 46 akademik personelin sürdürülebilir kalkınma amaçları çerçevesinde yapmış olduğu 152 bilimsel yayını ele alınmış ve en fazla çalışmanın SKA3 Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam ile ilgili olduğunu ortaya çıkmıştır. Bunun yanında SKA11 Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar ve SKA10 Eşitsizliklerin Azaltılması gibi sosyal sürdürülebilirlikle ilgili konular öne çıkmaktadır. Ancak SKA2 Açlığa Son, SKA6 Temiz Su ve Sıhhi Koşullar,

SKA13 İklim Eylemi gibi çevresel sürdürülebilirlikle ilgili hedefler kapsamında çok az akademik faaliyet bulunması dikkat çekicidir. Bunun temel sebebi, Özel Güvenlik ve Koruma programlarının doğası gereği çevresel konulara uzak olmasıyla ifade edilebilir.

Leal Filho vd. (2019)'nin çalışması, yükseköğretim kurumlarının SKA'leri uygularken yaşadığı yapısal ve finansal zorlukları tartışmaktadır. Aynı şekilde Aleixo vd. (2020), yükseköğretim kurumlarının SKA uygulamalarında yapısal zorluklarla karşı karşıya kaldığını belirtmektedir. Bu durum, akademisyenlerin belirli SKA'lara (örneğin SKA3 ve SKA11) daha fazla yönelmesiyle benzerlik göstermektedir.

Serafini vd. (2022)'ne göre yükseköğretim kurumları SKA'ları uygulamada çeşitli yapısal zorluklarla karşılaşmaktadır. Bu sonuç Özel Güvenlik ve Koruma programı akademisyenlerinin çevresel sürdürülebilirlik konularında yeterli bilimsel çalışma üretmemesi ile örtüşmektedir. Her iki çalışmada da kurumların mevcut disiplinleri doğrultusunda belirli SKA'lara daha fazla eğilim gösterdiği vurgulanmıştır. Yine Serafini vd. (2022)'nin çalışmalarında, SKA'ların kurum genelinde yaygınlaştırılması gerektiği önerilirken, mevcut çalışmada daha da bir akademik alan olan Özel Güvenlik ve Koruma alanına odaklanmaktadır. Bu durum, öğretim programlarının SKA'lara entegrasyonunun disipline özgü farklılıklar taşıdığını göstermektedir.

Ruiz-Mall'en ve Heras (2020), sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin üniversitelerde araştırma ve politika geliştirme süreçlerine nasıl entegre edilebileceğini tartışmaktadır. Çalışmada ise akademik araştırmaların disiplin bazında nasıl farklılaştığı vurgulanmış, bu da SKA farkındalığının kurumsal düzeyde yaygınlaştırılması gerektiği görüşüyle paraleldir.

Alfathy vd. (2024), yükseköğretim kurumlarında sürdürülebilirlik bilincinin hem tabana yayılması hem de kalıcı hale getirilmesi için mevcut öğretim programlarının sistematik ve kapsamlı bir dönüşüm sürecinden geçirilmesi gerektiğini savunmaktadır. Mevcut çalışmada ise özel güvenlik programlarının sürdürülebilirlik hedeflerine entegrasyonunda "Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam" ile birlikte özellikle sosyal sürdürülebilirlik (örneğin, toplumsal cinsiyet eşitliği ve ekonomik büyüme) konularına odaklanıldığı görülmektedir.

Güngör-Tanç vd. (2022) ve Yıldırım (2020) tarafından yapılan araştırmalar, üniversitelerin sürdürülebilir kalkınma stratejileri çerçevesindeki faaliyetlerinin genellikle çevresel yönle sınırlı kaldığını, ancak temel ekonomik ve sosyal yönlerin ihmal edildiğini göstermektedir. Bu tematik odak noktası, yüksek lisans araştırmalarında da görülmektedir; nitekim Koyuncuoğlu (2022), sürdürülebilir kalkınma alanındaki yüksek lisans tezlerinin pedagojik faaliyetlere ve öğrenciler ile sürdürülebilir kalkınma arasındaki bağlantıya öncelik verdiğini, ardından "yeşil kampüsler" üzerine yapılan araştırmaların geldiğini gözlemlemektedir. Bu bağlamda mevcut çalışma verileri tam karşıt bir sonucu ortaya koymakta ve akademik faaliyetlerin sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin sosyal boyutlarına daha çok odaklanıldığını göstermektedir.

Koyuncuoğlu (2022), çalışmasında su ve enerji gibi önemli unsurların mücadelesinin verildiği günümüz dünyasında, sürdürülebilir üniversite konusu babında bu hususlarda yeterli sayıda akademik çalışmaların yapılmadığını ifade etmektedir. Bu söylem çalışma sonuçları ile örtüşmekte ve "İklim Eylemi", "Sudaki Yaşam", "Karasal Yaşam", "Temiz Su ve Sıhhi Koşullar" hedeflerinde hiçbir akademik çalışmanın olmadığı yine "Erişilebilir ve Temiz Enerji" hedeflerine yönelik ise sadece 5 akademik çalışmanın olduğu göze çarpmaktadır. Belirtilen tartışmalar ve sonuç doğrultusunda aşağıdaki bahsi geçen öneriler geliştirilebilir:

- Sürdürülebilir kalkınmanın çok yönlü doğası göz önüne alındığında, üniversitelerde Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları farkındalığı kavramını hayata geçirmek için öğretim üyelerine yönelik eğitim programları düzenlenmeli ve projelerde disiplinlerarası ortaklıklar teşvik edilmelidir.
- Özel Güvenlik ve Koruma programlarının SKA'lara daha entegre edilebilmesi için çeşitli faaliyetler yürütülebilir.
- Akademik çalışmalarda cinsiyet dengesini sağlamak için, kadın bilim insanlarının SKA'lara ulaşmayı amaçlayan araştırmalara katılmaları teşvik edilmeli ve bu yöndeki araştırma faaliyetleri desteklenmelidir.
- Sürdürülebilir kalkınma hakkında kurumsal raporlar teşvik edilmelidir. Sürdürülebilir kalkınma için genel standart belirlenmeli ve üniversitelerin etkinliğini ölçmek için teşvik edilmelidir.
- Akademik yayınların çeşitliliği artırılmalıdır. SKA13 İklim Eylemi ve SKA6 Temiz Su ve Sıhhi Koşullar gibi sorular üzerinde giderek daha fazla akademik yayın yapılmalı ve bu alanlarda akademik araştırmalar teşvik edilmelidir.

- Akademik personelin uzmanlık ve mezuniyet alanlarına yönelik yapılacak bir araştırma ile kapsam genişletilebilir bununla birlikte yapılacak çalışma sonucunda uzmanlık alanlarına yönelik üniversitelerde akademik personellere sürdürülebilir kalkınma amaçlarına yönelik eğitici eğitimleri düzenlenebilir.

YAZARLARIN BEYANI

Katkı Oranı Beyanı: Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı: Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı: Çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması söz konusu değildir.

Etik Beyanı: Etik kurul belgesi gerektiren bir çalışma değildir.

DECLARATION OF THE AUTHORS

Declaration of Contribution Rate: The authors have equal contributions.

Declaration of Support and Thanksgiving: No support is taken from any institution or organization.

Declaration of Conflict: There is no potential conflict of interest in the study.

Declaration of Ethics: The study does not necessitate an approval of ethical committee.

KAYNAKÇA

- Aleixo, A.M., Azeiteiro, U.M. ve Leal, S. (2020). Are the sustainable development goals being implemented in the Portuguese higher education formative offer?. *Int. J. Sustain. High Educ.* 21, 336-352. <https://doi.org/10.1108/IJSHE-04-2019-0150>
- Alfathy, R.M., Saputro, S., Sarwanto, S. ve Ramli, M. (2024). Implementation of sustainable development goals in higher education modalities: Literature review. *Journal of Turkish Science Education*, 21(1), 22-43. <https://doi.org/10.36681/tused.2024.002>
- Alfirević, N., Malešević Perović, L., Mihaljević Kosor, M. (2023). Productivity and impact of sustainable development goals (sdgs)-related academic research: A bibliometric analysis. *Sustainability*, 15, 7434. <https://doi.org/10.3390/su15097434>
- Altunkaynak, M. (2020). UNESCO 2030 eğitim raporunda umut veren uygulamalara genel bakış: doküman incelemesi. *Uluslararası Temel Eğitim Çalışmaları Dergisi*, 1 (1), 40-47.
- Bilgili M. Y. ve Topal A. (2021). Sürdürülebilir yükseköğretim kurumları oluşturulmasında Talloires deklarasyonunun rolü ve önemi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 11(2), 417-424.
- Bhowmik, J., Selim, S. A. ve Huq, S. (2018). *The role of universities in achieving the sustainable development goals*. CSD-ULAB and ICCCAD Policy Brief. ULAB. <http://www.icccad.net/wp-content/uploads/2015/12/Policy-Brief-on-role-of-Universities-in-achieving-SDGs.pdf> adresinden 3 Mart 2025 tarihinde alınmıştır.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 2(9), 27-40. <https://doi.org/10.3316/QRJ0902027>
- Castro, M. P., Zermeño, G. ve Marcela, G. (2020). Challenge based learning: Innovative pedagogy for sustainability through e-learning in higher education. *Sustainability*, 12(10), 1-15. <https://doi.org/10.3390/SU12104063>
- Corbin, J. ve Strauss, A. (2008). Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory (3rd ed.). Thousand Oaks, Sage

- Creswell, J. W. (2014). Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches. *Thousand Oaks*: SAGE Publications.
- DCAF, ICRC, GCBHR, (2022). *Addressing security and human rights challenges in complex environments: A practical toolkit*. (Updated Edition), https://www.securityhumanrightshub.org/media/pdf/toolkit/ashrc-toolkit_en.pdf adresinden 25 Şubat 2025 tarihinde alınmıştır.
- Diphooorn, T. (2013). The emotionality of participation: various modes of participation in ethnographic fieldwork on private policing in Durban, South Africa. *Journal of Contemporary Ethnography*, 42(2), 201-225. <https://doi.org/10.1177/0891241612452140>
- Eichler, M. (2015). Gender, PMCs, and the global rescaling of protection: implications for feminist security studies. M. Eichler (Ed.). *Oxford studies in gender and International relations* içinde (s. 55-75). Oxford University Press.
- Eichler, M. (2016). Private security and gender, R. Abrahamsen ve A. Leander (Ed.), *Routledge handbook of private security studies* içinde (s. 158-167). Routledge.
- García-Feijoo, M., Eizaguirre, A. ve Rica-Aspiunza, A., (2020). Systematic review of sustainable-development-goal deployment in business schools. *Sustainability* 12, 440. <https://doi.org/10.3390/SU12010440>.
- Gökalp, L. ve Arıttürk, M. (2024). Özel güvenlik mesleğinde kadın görünürlüğü: Yozgat Bozok Üniversitesi örneği. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (48), 694-730. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.1543619>
- Grix, J. (2010). The foundations of research. London: Palgrave Macmillan.
- Holmes, S. T., Wolf, R. ve Baker, T. (2022). Public-private partnerships: Exploring perceptions and efficacy of community security patrols. *Journal of Applied Security Research*, 2022, 1–22, <https://doi.org/10.1080/19361610.2022.2086782>
- Koyunoğlu, Ö. (2022). Türkiye’de sürdürülebilir üniversite üzerine yazılmış lisansüstü tezlere yönelik bir inceleme. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 84-100. <https://doi.org/10.32329/uad.973695>
- Küresel Amaçlar. (2025). *Sürdürülebilir kalkınma amaçları*. <https://www.kureselamaclar.org/> adresinden 5 Ocak 2025 tarihinde alınmıştır.
- Leal Filho, W., Shiel, C., Paço, A., Mifsud, M., Avila, L. V., Brandli, L. L., Molthan-Hill, P., Pace, P., Azeiteiro, U. M., Vargas, V. R. ve Caeiro S. (2019). Sustainable development goals and sustainability teaching at universities: falling behind or getting ahead of the pack?. *J. Clean. Prod.* 232, 285–294. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.05.309>
- Liu, Q. Q., Yu, M. ve Wang, X. L. (2015). Poverty reduction within the framework of SDGs and Post-2015 Development Agenda, *Adv. Clim. Change Res.* 6(1) 67-73. <https://doi.org/10.1016/j.accre.2015.09.004>
- Loeb, S., Dynarski, S., McFarland, D., Morris, P., Reardon, S. ve Reber, S. (2017). *Descriptive analysis in education: A guide for researchers* (NCEE 2017–4023). Department of Education, Institute of Education Sciences, National Center for Education Evaluation and Regional Assistance. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED573325.pdf> adresinden 15 Şubat 2025 tarihinde alınmıştır.
- Lune, H. ve Berg, B. L. (2017). *Qualitative research methods for the social sciences* (9th Edition). Pearson Education.

- Marczyk, G., DeMatteo, D. ve Festinger, D. (2005). *Essentials of research design and methodology*. John Wiley and Sons Inc.
- Mensah, J. (2019). Sustainable development: Meaning, history, principles, pillars, and implications for human action: Literature review. *Cogent Social Sciences*, 5(1), 1653531. <https://doi.org/10.1080/23311886.2019.1653531>
- Merriam, S. B. (2013). *Qualitative research: A guide to design and implementation* (Çev. S. Turan), Nobel Yayınları.
- Neuman, L. W. (2014). *Social research methods: Qualitative and quantitative approaches* (Seventh Edition). Pearson Education Limited.
- Norström, A. V., Cvitanovic, C., Löf, M. F., West, S., Wyborn, C., Balvanera, P., Bednarek, A. T., Bennett, E. M., Biggs, R. ve De Bremond, A. (2020). Principles for knowledge co-production in sustainability research. *Nature sustainability*, 3(3) 182-190. <https://doi.org/10.1038/s41893-019-0448-2>
- Örmeci, G. (2023). Üniversite öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınmaya yönelik farkındalıklarının demografik özelliklerine göre farklılıkları. *Fiscaoeconomia*, 7(1), 911-937. <https://doi.org/10.25295/fsecon.1212669>
- Özmehmet, E. (2008). Dünyada ve Türkiye sürdürülebilir kalkınma yaklaşımları. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 3(12), 1853-1876.
- Prenzler, T., Sarre, R. (2012). Public-private crime prevention strategies. T. Prenzler (Ed.), *Policing and security in practice* içinde. Palgrave Macmillan.
- Rapley, T. (2007). *Doing conversation, discourse and document analysis*. Sage.
- Ruiz-Mall'en, I. ve Heras, M., (2020). What sustainability? Higher education institutions' pathways to reach the agenda 2030 goals. *Sustainability*, 12, 1290. <https://doi.org/10.3390/su12041290>
- Serafini, P. G., De Moura, J. M., De Almeida, M. R. ve De Rezende, J. F. D. (2022). Sustainable development goals in higher education institutions: A systematic literature review. *Journal of Cleaner Production*, 370, 133473. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2022.133473>.
- SKA Açıklamalı Alt Hedefler Kılavuzu. (2016). *Sürdürülebilir kalkınma için küresel hedefler (SKA) alt hedefler kılavuzu*. <https://www.kureselamaclar.org/wp-content/uploads/SKH-AciklamaliAltHedeflerKilavuzu.pdf> adresinden 05 Ocak 2025 tarihinde alınmıştır.
- Stachowitsch, S. (2015). Military privatization as a gendered process: A case for integrating feminist international relations and feminist state theories, M. Eichler (Ed.), *Stellenbosch University Oxford Studies in gender and international relations* içinde (s. 37-55). Oxford University Press.
- Suklun, H. ve Bengü, E. (2024). Raising awareness of sustainable development goals in higher education institutions. *Research in Educational Administration ve Leadership*, 9(1), 39-72. <https://doi.org/10.30828/real.1357661>
- Tanç, Ş. G., Tanç, A., Çardak, D. ve Yağlı, İ. (2022). Türkiye'deki üniversitelerin sürdürülebilirlik çalışmalarının incelenmesi. *Muhasebe ve Denetim Bakış*, 22(66), 83-100. <https://doi.org/10.55322/mdbakis.1063261>
- Taylor, S. J., Bogdan, R. ve DeVault, M. (2016) *Introduction to qualitative research methods: A guidebook and resource* (4. Baskı). John Wiley ve Sons.

- TC Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2023). *On İkinci Kalkınma Planının (2024-2028) Onaylandığına İlişkin Karar*, Karar No. 1396, Karar Tarihi: 31.10.2023. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-KalkinmaPlani_20242028_11122023.pdf?utm_source=chatgpt.com adresinden 24 Şubat 2025 tarihinde alınmıştır.
- Tekindal, M., Aldırmaz, Y., Çoban, B. ve Tekindal, M. A. (2024). Türkiye’de yükseköğretim kurumlarında cinsiyetin genel görünümü: sayısal veriler ışığında bir analiz. *Yükseköğretim Dergisi*, 14(1), 151-164. <https://doi.org/10.53478/yuksekokretim.1336187>
- Tezcan, N. (2020). Sürdürülebilir kalkınma amaçları kapsamında Türkiye’de sağlık göstergelerinin analizi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(Temmuz 2020 (Özel Ek)), 202-217. <https://doi.org/10.53478/yuksekokretim.1336187>
- Torres, D. I. R. (2021). Contribution of higher education to the sustainable development goals from teaching. *Rev. Espa~nola Educ. Comp.* 37, 89-110. <https://doi.org/10.5944/REEC.37.2021.27763>
- Türkiye Cumhuriyeti. (2004). *5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun*. T.C. Resmî Gazete, 25504, 26 Haziran 2004.
- Uçkun, S., Yüksel, A., ve Uçkun, C. G., (2021). Özel güvenlik programlarındaki akademisyen profillerinin incelenmesi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 8(67), 576-581. <https://doi.org/10.26450/jshsr.2326>
- Wangara, A. K., Oruta, E. M. ve Bota, K. (2021). The role of private security service providers in crime prevention: A study of Lurambi Sub-County, Kenya. *Public Policy and Administration Research*, 11(6), 45–63.
- Yağcı, A. (2021). Yükseköğretim kurumlarında yer alan özel güvenlik ve koruma programlarındaki ilkyardım dersinin analizi. *Uluslararası Ders Kitapları ve Eğitim Materyalleri Dergisi*, 4(2), 58-76. <https://doi.org/10.53046/ijotem.999936>
- Yağcı, A., Sayın, A. ve Alkan, A. D. (2025). Türkiye’de özel güvenlik ve koruma ön lisans programının akreditasyon meselesi: Engeller ve öneriler. *Türkiye Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(17), 88-104. <https://doi.org/10.46236/jovosst.1652040>
- Yıldırım, G. (2020). Sürdürülebilirlik konusunda eğitim araştırmalarının tematik olarak incelenmesi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14(33), 70-106. <https://doi.org/10.29329/mjer.2020.272.4>
- YÖK. (2025a). *Yükseköğretim ve akademide kadın farkı*. <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2025/yuksekokretim-ve-akademide-kadin-farki.aspx> adresinden 25 Şubat 2025 tarihinde alınmıştır.
- YÖK. (2025b). <https://www.yok.gov.tr/universiteler/universitelerimiz> adresinden 16 Ocak 2025 tarihinde alınmıştır.
- Yükseköğretim Kurulu Tercih Sihirbazı. (2025), <https://yokatlas.yok.gov.tr/tercih-sihirbazi-t3-tablo.php?p=tyt> adresinden 16 Ocak 2025 tarihinde alınmıştır.
- Yumnam, G., Gyanendra, Y. ve Singh, C. I. (2024). A systematic bibliometric review of the global research dynamics of United Nations Sustainable Development Goals 2030. *Sustain. Futures*, 7, 100192. <https://doi.org/10.1016/J.SFTR.2024.100192>